

ΓΙΑ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΟ ΤΡΟΦΩΝΕΙΟ 5

Το Μαγικό Βουνό

Είναι ο πολύς Κλήμης,ο επιλεγόμενος Αλεξανδρεύς,που διασώζει άθελά του,μιάν ακόμη πολύτιμη πληροφορία. Σε μια απλή φράση, καταδείχεται άμεσα και εμφανέστατα,κάποια ιδιαίτερη Σύνοδος Στοιχείων, εξαιρετικών. Στοιχείων,από τα οποία κοσμεείται μεταξύ άλλων,και το Ιερό Όρος της Λειβαδιάς. Απευθύνοντας λοιπόν, υβριστικό αντεθνικό λόγο, κάπου μιλάει για άδυτα.

“άδυτα άθεα,βαράθρων στόματα τερατείας έμπλεα.” (Κλ. Προτρ.1,2,11)

Αυτό στην προκειμένη περίπτωση σημαίνει, επανατονιζόμενο,έστω και σαν επιμορφωτική Επανάληψη,ότι κάτω από το Τροφώνειο μέσω του ηφαιστειογενούς πετρώματος,ανοιγόταν,και ακόμη **ανοίγεται, ένα αληθινό βάραθρο.** Ένα βάραθρο,που κάποτε ήταν λειτουργικό συνοδό της Ιερής Ακολουθίας. Του Ιερού Τυπικού.Του Ιερού Δρώμενου.

(Ο Κλήμης,παρά προσδοκίαν,δεν κατανοεί ότι όλα τα φυσικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται κατά την οποιαδήποτε θρησκευτική Τελετή,μέσω της **Ιερατικής Τέχνης**,παράγουν ωφελμιστικό επιδιωκόμενο έργο και αποτέλεσμα με άμεση επενέργεια στον θρησκευόμενο άνθρωπο.

Σε καμιά απολύτως περίπτωση,δεν αποτελούν,ειδωλατρικά αντικείμενα.Η αρχαία θρησκεία χρησιμοποιεί φυσικά πρότυπα.Δεν τα λατρεύει,όπως ηθελημένα και διαστρεβλώνοντας την αλήθεια,πρεσβεύει ο Κλήμης,και οι άλλοι χριστιανοί αποκαλούμενοι Πατέρες.)

Το Βάραθρο,που πηγάζει από το Κέντρο της Γης, και αναβλύζει στην επιφάνειά της,πάνω στην κορυφή του Μαγικού Βουνού της Λειβαδιάς,κάποτε ήταν εκμεταλλεύσιμο από τον άνθρωπο. Ήταν στοιχείο της αρχαίας Ελληνικής θρησκείας, αρωγό στην εύζωία του ανθρώπου.

Ο άλλος πόλος,**η Τερατεία**, εκτός των άλλων εξηγείται και ως **“θε’ι’κή φωνή, χρησμός.”** Έτσι το συγκεκριμένο Βουνό ανάγεται σε μαγικό,όχι με την αφηρημένη ποιητική εκδοχή, αλλά εξ αιτίας των πολυπληθών όσο και εξαιρετικών ζωντανών Επιφανειών,από τις οποίες κοσμεείται. Ένα συμπλήρωμα στοιχείων,που υπάρχει στην κορυφή του,θα το αποδείξει.

Πολύ κοντά στο άδυτο,βρισκόταν ένα πρόσθετο θρυλικό μνημείο.Το περίφημο και γνωστό από άλλα αρχαιοελληνικά Ιερά,και Θρησκευτικά Κέντρα,Κυνήγι της Κόρης. **Η Θήρα της Κόρης Περσεφόνης από τον Α’ιδωνέα,τον Πλούτωνα.** Μ’ αυτήν την εξακρίβωση,μιά ακόμη **είσοδος στον Άδη**, προσέδιδε στο βουνό,το εξαιρετικό ενδιαφέρον του μαγικού.

Ο τριγύρω από την κορυφή τόπος συμπληρωνόταν από τα έως σήμερα διαιωνιζόμενα γνωρίσματα του **ασφοδελού Α’ιδου λειμώνος.** Τα γεμάτα ασφοδελους λιβάδια του Αδη.

Και βεβαίως από την αντιπροσωπευτική χλωρίδα,και πανίδα,που μαζί με την ύπαρξη εκεί της δίδυμης πηγής του Άδη, την Λήθη και την Μνημοσύνη,επισφράγιζαν την θεοφανειακή ταυτότητα του Ιερού Τόπου. Επιλεκτικές θεοφάνειες,που συναντούσε κάποιος,σε όλα τα επώνυμα Θρησκευτικά Κέντρα,μέσα,αλλά και έξω από την Ελλάδα. Το φαινόμενο δεν ήταν,άλλο από την αυτόματη συνέπεια και αναλογία της μοναδικότητας,του κάθε γεωγραφικού χώρου.

*ά στην Αχερουσία είμ' εδώ, κι βάρκα μου έν' από του Χάρου τα σκαφίδια
(ανωνύμου)*

Άλλο παράδειγμα η Έρκυνα.Όπως προειπώθηκε σημαίνει έρκος – φράγμα.Το ίδιο όνομα έχει και ένα από τα τέσσερα ποτάμια του χριστιανικού Παράδεισου. Ο πολύ γνωστός Ευφράτης. Πιζόν,Γκιχόν,Τίγρης,και Ευφράτης. Ένας εύ-φράτης αποτελούσε ένα καλό και αξιόπιστο φράγμα στον Παράδεισο,στον παρά τον Άδη, Κήπο.Ωστόσο η συμμετρία δεν σταματάει εδώ. Στην Βαβυλώνα, στην bab ilani, (η θύρα των θεών) σε κάποια λίμνη στην οποία ‘‘αφανιζόταν’’ ο Ευφράτης,όπως η Έρκυνα ‘‘αφανιζόταν’’ κάποτε στην Κωπαΐδα, φέρεται ότι πραγματοποιήθηκε μια **κατάβαση στον Άδη**. Το εκπληκτικό είναι ότι η συνεχόμενη **Ανάβαση στον επάνω κόσμο** συνέβη στην Λειβαδιά.-(Λουκιαν.Μεν.Νεκ. 486,22)
Έτσι αυτό το βουνό είναι αληθινά μαγικό,αφού σε κανένα άλλο Ελληνικό Ιερό,δεν γινόταν **Τελετή κατάβασης στον Άδη**. Αυτός άλλωστε ήταν και ο λόγος που το αποκαλούσαν **Καταβάσιο**. Και βέβαια είναι σημαντικό να μην παρεισφύσει σύγχυση, με ένα συγγενές δρώμενο που μοιάζει μεν με Κατάβαση, αλλά στην ουσία πρόκειται για **Ψυχαγωγία**,ανάκληση δηλ,ψυχών από τον Άδη.Σαν κι αυτήν που γινόταν στο νεκυομαντείο παρά τον Αχέρωντα ποταμό,ή την Νεκυομαντεία που έκανε ο Οδυσσέας σ’ έναν ίδιο βόθρο με εκείνον του Τροφώνιου, εκεί που τον έστειλε η Κίρκη,στην άκρη του Ωκεανού.

*Το ασθενέστερο σημείο των τειχών της Τροίας,ήταν εκεί που βρισκόταν ο Ερινεός!!!
(Ομ.Ιλ. Ζ,433)*

Το εκπληκτικότερο όμως ακόμη και σήμερα ζωντανό γνώρισμα, που ορθώνεται στο ψηλότερο σημείο του μαγικού βουνού, της Λειβαδιάς, είναι ο φοβερός και τρομερός **Ερινεός**. Η γνωστή αγριοσυκιά. Ένα διαχρονικό Ιερό Δέντρο.Με ευκολία διακρίνεται ότι βρίσκεται σε δυνάμη σύζευξη με τον πυριτολιθικό Βωμό. Εδώ συμβαίνει κάτι επίσης απίστευτο. Η πλούσια σε μέταλλο κορυφή, παρ’ ότι δέχεται εντονότερη ακτινοβολία,και κενώσεις ηλεκτρομαγνητισμού, τουλάχιστον κατά τον χρόνο βροχόπτωσης,εξ αιτίας του Ιερού Δέντρου, του **ερινεού**, της αγριοσυκιάς, γίνεται απρόσβλητη από κεραυνούς!!!
Το φαινόμενο στην αμφιδρομία του,είναι αληθινά θαυμαστό.Ο Πλούταρχος είναι καταυγαστικός. ‘‘Το πιο αξιοπερίεργο όμως είναι ότι,ενώ όλα όσα βλασταίνουν και δίνουν καρπούς βγάζουν άνθη,το μόνο που μένει χωρίς άνθη (**ανανθές**) είναι το φυτό της συκιάς. Αν πάλι όπως λένε οι άνθρωποι **δεν πλήττεται από κεραυνούς**, θα μπορούσε να αποδώσει κανείς και τούτο στην πικράδα και την κακή ποιότητα του κορμού. (Πλούτ.Πρόβλ.684 C.)’’

***Ο θρησκευτικός λόγος μοιάζει φλύαρος,
αλλοίμονο αν δεν ήταν.....***

Το σημείο είναι κατάλληλο, για την κατάθεση ενός μακρύτερου, αλλά διαφωτιστικού και συναφούς ωστόσο λόγου, κυρίως πάνω στην αγριοσυκιά, η οποία και ενδιαφέρει αποκλειστικά.

Αποκλειστικά, και με ενδιαφέρον ζωηρό, γιατί κατά την διαδικασία του Δρώμενο της Μύησης στο Τροφώνειο, το Στάδιο της επίσκεψης και επαφής του μυστού με την αγριοσυκιά ήταν από τα πλέον κορυφαία της όλης διαδικασίας. Ο αείζωος ερινεός, της εποχής που λειτουργούσε ακόμη το Άδυτο, από εξαιρετική εύνοια, διασώθηκε έως σήμερα ζωντανός, και με κάθε πιθανότητα θα διασώζεται με την ίδια μορφή στο διηνεκές.

Η σημερινή εικόνα στην κορυφή του λόφου “Προφήτης Ηλίας,” όχι μόνον διατηρεί τις αρχικές ιερές καταβολές, τις Απαρχές, αλλά σημαδεύει το μέλλον, με τις αξίες μιας συνεχούς Αναγέννησης. Η αγριοσυκιά, αυτό ακριβώς προ’υ’πουθέτει, και συνεπάγεται. Την Αιωνιότητα.

Η αγριοσυκιά εκεί, είναι ένα ζωντανό Ιερό Δέντρο, με Ιστορικό παρών, από την εποχή που κατοικούσε στην περιοχή ένα Μινυακό φύλλο, οι Φλεγύες. Άκρως φιλοπόλεμοι, τους οποίους μάλιστα ο Όμηρος περιγράφει ως υβριστές. (Ομ. Ύμν. Απόλ. 278).

(Το γεγονός δεν εμπόδισε τον Απόλλωνα να νυμφευθεί την Κορωνίδα, κόρη του Φλεγύα, η οποία φέρεται ως μητέρα του Τροφώνιου.)

***Ο απαγορευμένος καρπός στον Χριστιανικό Παράδεισο ασφαλώς δεν είναι το μήλο.
Πουθενά δεν αναφέρεται το είδος ούτε του Δέντρου, ούτε του καρπού.....
Ποιος άραγε να ήταν ο περιβόητος καρπός;***

Στην αρχαία Ελλάδα, **Ερινεός ή Ερινεός**, σήμαινε: **θεός, ή σύκον άρρεν**. (Ησύχιος, κ.α.)

Σ’ αυτό το μοναδικό προ’ίόν, που δεν είναι γνήσιος καρπός, αλλά ένα συγκάρπιο, αποτελούμενο από την ταξιανθία, μαζί με την ανθοδόχη, είναι δυνατόν να αναγνωριστούν ικανότητες Ισχυροφάνειας, που έχουν ομοιοπαθητική επίδραση, και εξασκούν βάρος, τόσο στην περιοδική, όσο και στην ίδια την συνεχή Αναγέννηση.

Περίληπτικά. Το άγριο σύκο είναι ο “φορέας” που γονιμοποιεί τους καρπούς της ήμερης συκιάς.

Τόσο το άγριο σύκο, όσο και το ήμερο είναι ο **εκπληκτικότερος μικρόκοσμος,**

συγκεντρωμένων μικρόκαρπων, σε αριθμό θαυμαστό. Αμέτρητος αριθμός **σπερμάτων**, βρίσκεται περιβεβλημένος από μια λεπτή μεμβράνη η οποία **στάζει** γαλακτερό χυμό, ακριβέστερα **οπό**.

Είναι ο μοναδικός καρπός που μοιάζει ανατομικά, αλλά και οντολογικά, στους όρχεις, όπου βρίσκεται και η “καρδιά της λειτουργίας,” του ανθρώπινου όργανου αναπαραγωγής.

Μ’ αυτήν την παρατήρηση, δεν είναι δύσκολο ν’ απαντηθεί, γιατί ο ερινεός εκτός των βασικών προτερημάτων, δηλ. του να χάνει και να ξαναποκτά τα φύλλα, “να πεθαίνει και να ανασταίνεται,” δια-λέχτηκε ως ομοιοπαθητικό πρότυπο, και καθιερώθηκε ως αντικείμενο με ιερή σημασία.

Όλη την διάρκεια του έτους, και ανεξάρτητα από το εάν επικρατεί δριμύ ψύχος, διατηρεί στην άκρη των κλαδιών ένα πράσινο μάτι. Είναι αυτό που λέει και το όνομά του.

Ένας Ερι-νεός, ένας πολύ νέος. ‘Γι’ αυτό και ονομάζεται θεός, γι αυτό και εκεί **ναίει** ο θεός.

Από το ξύλο του φτειάχνονταν στην αρχαιότητα “ομοιώματα” του Διόνυσου, οι περίφημοι

δηλ. **Φαλλοί**. Απαραίτητοι σε κάθε Πομπή, η οποία αντιστοιχεί με την σημερινή λιτανεία. εικόνας επώνυμου Αγίου. Μιά ευεργετική ροή οπού διέτρεχε τον οικισμό κατά την αρχαία Πομπή, όπου επί πάντων εδέσποζε ο **Διόνυσος Συκίτης**, αλλά και κατά την σημερινή Λιτανεία Εικόνας, επώνυμου Αγίου, διακρίνεται, ένα όχι υποδεέστερο φαινόμενο.....

Όμως και στην σύγχρονη θρησκεία ο Ερινεός βρίσκεται σε θέση δεσπόζουσα.

Όπως οι Βυζαντινοί πρώτοι διατείνονταν,σε μιάν αγριοσυκιά στο κέντρο του χριστιανικού

Παράδεισου,σταυρώνεται και ο σημερινός θεός.ενώ ως **νυμφίος**,ομοιώνεται κατά την παροχή έργου στην ανθρώπινη κοινότητα,με τον καρπό του Θεοφανειακού Δέντρου.

Το συμπέρασμα προκύπτει από τρεις τουλάχιστον συνεκδοχές.

Το Δέντρο της Ζωής και του Θανάτου,το οποίο ποτέ δεν αναφέρεται ονομαστικά,είναι το ίδιο με το Δέντρο της Γνώσεως,του Καλού και του Κακού. Σύμφωνα με την Αγία Γραφή,βρίσκεται στο κέντρο του χριστιανικού Παράδεισου.Πάνω στα τέσσερα αντίθετα κλαδιά, διαδραματίζεται το περιοδικό Θεϊόν Δράμα.Εκεί ο Σωτήρας θεώνεται,ενώ ο Ιούδας αναιρείται. Εκεί οικονομείται ώστε δύο ληστές να επέχουν την υπόσταση του Καλού και του Κακού.

Το πλέον επιβαρυντικό όμως στοιχείο προκύπτει από τα περίφημα **περιζώματα εκ φύλλων συκής των προτόπλαστων**.Ασφαλώς και υπήρχαν καταλλήλότερα φύλλα για να κρύψουν την γύμνια τους. Το φύλλο συκής κρύφα επιβεβαιώνει το είδος του Δέντρου της Χριστιανικής Ανθρωπογονίας. Και όχι μόνον.Ο Βούδας ενσαρκώνεται 43 φορές σε μιάν αγριοσυκιά,που μάλιστα διασώζεται έως σήμερα ζωντανή στην Ινδία.

***Ο Ερινεός Της Χάρυβδης,στον οποίο κρεμμίεται ο Οδυσσέας,είναι η καρδιά της Οδύσσειας.!!!
(Ομ.Οδ.μ,432)***

Ακριβώς το ίδιο παράλληλο,η ίδια συμμετρία,παρατηρείται στην Λειβαδιά.

Στο κέντρο του αρχαίου τεμένους βρίσκεται ζωντανό το Ιερό Δέντρο σε συζυγία,σε δυνάμνη παρουσία με τον πυριτολιθικό Βωμό.Το δέντρο παρέχει μια προστασία στον βράχο,αφού τον καλύπτει με τα κλαδιά του,προστατεύοντάς τον από την θερμότητα, τον ιονισμό, τη βροχή, τα διάφορα καιρικά φαινόμενα.Τουλάχιστον αυτό γινόταν μέχρι πριν λίγα χρόνια. Πρωτού καεί. Ο βράχος ανταποδίδει την ευεργεσία, εξασφαλίζοντας στην αγριοσυκιά, την απαιτούμενη και ζωτική για έμβιο οργανισμό υγρασία.Είναι μάλιστα τέτοιας αποτελεσματικότητας ώστε,γύρω από τον Βωμό, και πάνω την ξηρή κορυφή,να βλασταίνουν φυτά υδρόφιλα και υδροχαρή!!

Φαινόμενο σπουδαίο,παρά το ότι στην Θρησκευσιολογία είναι γνωστό ότι τέτοια ‘‘υγρασία στο Ιερό Δέντρο της κορυφής ανεβαίνει από τα ποτάμια που περιτριγυρίζουν την εξαιρετική περιοχή.’’

Ορίστε γιατί εκεί διακρίνεται αβίαστα η εκδήλωση της Αιωνιότητας.Το δυνάμνη είναι αναμφίβολα αείζωο,αφού συνεχώς υπόκειται αρμονικά στην περιοδική κοσμική Αναγέννηση.

Πάνω στην επιφάνεια του εν λόγω Βωμού υπάρχει ένα τετράγωνο αβαθές λάξευμα. Είναι η περίφημη **βώμοιος έδρη**, που μνημονεύεται και από τον Όμηρο σε παρόμοιες περιπτώσεις.

Ορίστε γιατί εκεί και μόνον εκεί βρισκόταν τοποθετημένο το ξύλινο ξόανο του Τροφώνιου,που αναφέρεται από τον Περιηγητή,και το οποίο οι ιερείς δεν απέκρυβαν,αλλά όπως επιγραμματικά αναφέρει το κείμενο,δεν επεδείκνυαν.Δεν έκρυβαν το ξόανο από κανέναν,αφού ακόμη και σήμερα όποιος βρίσκεται έξω από το μικρό Τέμενος της κορυφής του Μαγικού Βουνού της Λειβαδιάς,είναι αδύνατον να ρίξει’’ ιερόσυλο βλέμμα’’ στο εσωτερικό του χώρου.

Το ξόανο λοιπόν,σ’ αυτήν την θέση,στην **μέση** του συμπλέγματος βράχου και δέντρου,μια αληθινή μορφή **Μεσία**,είναι φανερό ότι φορτιζόταν από τον αένναο κύκλο της αιωνιότητας έτσι όπως αυτός εκδηλωνόταν σε μια κυκλική φορά μεταξύ του άβιου ορυκτού,και του έμβιου φυτικού εκπροσώπου.Το ξόανο εκεί,σ’ αυτήν την θέση,ασφαλώς φορτιζόταν όπως ένας σύγχρονος συσσωρευτής.Ευδιάκριτα και με δυνάμεις φυσικές,πού αντλούσε από πρότυπα ενεργειακά στοιχεία

*Χαίρετε δαίμονες οί Λεβάδειαν Βοιώτιον ούθαρ άρούρης...
Κρατίνος*

Γινόταν ένας πλήρως φορτισμένος **δαίμων**. Μ' αυτήν την προ'υ'πόθεση αναφέρεται από τον Περιηγητή,ότι παρείχε την επιζητούμενη ευεργεσία στον μούμενο,όταν αυτός ο τελευταίος λίγο πριν την Κατάβαση ,έφτανε στον Βωμό και θεράπευε το εν λόγω ξόανο.Τί ακριβώς σημαίνει **θεραπεία θεού,ή δαίμονος** θα εννοηθεί όταν γίνει ο προσήκων προσεχής λόγος.

Κι επειδή καμιά θρησκεία δεν είναι Καινή, και ανεξάρτητη, αλλά όλες λειτουργικά συμμορφώνονται στις βασικές αρχές της καθόλου Θεολογίας, πάντα θα περισσεύουν άδηλα επικουρικά στοιχεία. Ας γνωρίσουμε μερικά ακόμη.

Εξ αιτίας της πρότυπης Πράξης που φέρεται ότι διαδραματίστηκε κάπου,σε μιάν άγνωστη πόλη, η Σαλήμ,ονομάστηκε από τους Έλληνες Ιερή και έτσι προέκυψαν τα Ιεροσόλυμα. Η Ιερουσαλήμ.

Στην Λειβαδιά **η ιερά Λεβαδειών πόλις** αναφέρεται σε αρκετές Επιγραφές επιβεβαιώνοντας έτσι τον χαρακτήρα της Πόλης ως Ιερής. Φαινόμενο όχι συχνό στον Ελλαδικό χώρο.

Στην Ιερουσαλήμ,στην επονομαζόμενη "**οδό του Μαρτυρίου,**" σώζεται μέχρι σήμερα, μια καμάρα, μια **Αψίδα**, που έχει το όνομα "**ίδε ο Άνθρωπος.**"

Στον ναό του Διός Βασιλέως,πάνω στο μαγικό βουνό της Λειβαδιάς,άκρως σημαντική ήταν μια **Αψίδα**, με ζωτική σύμπραξη στην Τελετή της βασιλικής Ενθρονίσεως,αφού κάτω από την συγκεκριμένη Αψίδα,μέσα στον ναό του Διός Βασιλέως, και πολύ κοντά στο Άδυτο,βρισκόταν ο γνωστός **Θρόνος της Μνημοσύνης**

*Στην βιβλιοθήκη του Βατικανού,καλά κρυμμένο βρίσκεται,
ένα βιβλίο που έγραψε ο Απολλώνιος ο Τυανέας στο Τροφώνειο.
το περιεχόμενο του βιβλίου," περιείχε τις απόψεις του Πυθαγόρα,
και όλη την υπάρχουσα Σοφία του μαντείου του Τροφωνίου."*

Εάν θα έπρεπε να γίνει λόγος, και για το "**ίδε ο άνθρωπος,**" η νύξη θα σταματούσε στην οπή του αδύτου.Μέσα στην Οπή,ο χρηστηριαζόμενος για όσους είναι σε θέση να εννοήσουν κατά την προσεκτική ανάγνωση* του κειμένου,και κάποια άρρητα πράγματα, που έντεχνα και από ανάγκη,μιάς επιβαλλόμενης Ιερής Σιωπής,υποκρύβει ο Πausανίας κέρδιζε τον μυητικό βαθμό **άνθρ-ωπος**. Στο κείμενο έχουν ήδη προηγηθεί δύο επωνυμίες του μούμενου. **καταβάντι,και ανήρ,**δηλ."εκείνος που κατεβαίνει,και ο άνδρας." Μετά την **αναστροφή**, ή την **ενστροφή** στην **Οπή** ο μύστης τότε και μόνον αποκαλείται από τον Pausανία **ά ν θ ρ -ω π ο ς**.

Απλούστατα γιατί η Οπή δεν είναι άλλο,από το θηλυκό του Οπός.

Απλούστατα,γιατί ο όρος άνθρωπος,δεν είναι όπως όλοι νομίζουν όνομα ουσιαστικό, αλλά κάτι επίθετο.Κάτι που περιγράφει κάποιαν ιδιότητα. Κάτι,που κερδίζεται μετά από κάποια ή κοσμική αναγνώριση,ή ιερή τελετουργία. Κάτι που οι ασχολούμενοι με την αρχαία Ελληνική φιλολογία, και τουλάχιστον αυτοί, θα ώφειλαν και να γνωρίζουν και να διδάσκουν.....

ο Άνθρωπος,-- και --η Άνθρωπος. (Ομιλ.1,134)

Το ίδιο συμβαίνει με τον όρο Επίσκοπος,που είναι προ'ι'όν μιας ειδικότερης μυητικής βαθμίδας, **ο Επίσκοπος και η Επίσκοπος.** (Πίνδ.0λ.10,4)

(Εκείνο το “άνω θρώσκα,” ως ετυμολογική παραγωγή του όρου άνθρωπος, που επικρατεί ακόμη και σε Πανεπιστήμια, δεν ικανοποιεί. Ο ίδιος ο Κλήμης, πρεσβεύει “*ούκ όντες εκ των κάτω, παρά δε του άνωθεν ελθόντες.*” Η εκ των άνω έλευση, ως μία προσωπική άποψη περιγράφεται με λεπτομέρεια κατά την ερμηνεία της τελετής Θυρσοτίναξης, στην Εισαγωγή του βιβλίου,”

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ, το άντρον του Τροφώνιου.”

Ο **οπός** που καταχέεται από το Ιερό Δέντρο, πάνω στο προσ-ωπο, και το μέτ-ωπο, δίνει στον μυούμενο το προσηγορικό **άνθρ-ωπος**. Αν-θ-ρ-ωπος “ο άνω του θεού ρέων οπός.”)

*“Κείνοι γάρ(οι θεοί) τ’ άνοσοι και άγήραοι
πόνων τ’ άπειροι, βαρυβόαν
πορθμόν πεφευγότες Άχέροντος.”*
Πίνδαρος

Και ενώ κρίνονται στοιχεία μιας, σε διαφορετικούς γεωγραφικούς χώρους, Κατάβασης, αφού πρόκειται για την Ιερή Λειβαδιά, και την Ιερή Σαλήμ, κάποια δεδομένα σε μεγένθυση, συνειρμικά οδηγούν στην πληρέστερη Γνώση αυτής της φαινομενικά όμοιας, αλλά και ουσιαστικά ανόμοιας αντιστοιχίας. Τουλάχιστον κατά το αποτέλεσμα. Ενώ στην μια περίπτωση η μύηση είναι αποκλειστικά ατομική, και χωρίς σκοπιμότητες, στην άλλη ήδη διακρίνεται ο καθαρά πολιτικός χαρακτήρας μιας Νέας Θρησκείας. Μιας πολιτικής θρησκείας, και καθόλου θρησκευτικής, με υστερόβουλη εξουσία, την οποία επέβαλαν ανευλαβείς αρμόδιοι, ως Καινή, ως Νέα Διαθήκη.... Ανευλαβείς, οι οποίοι σε αρκετές περιπτώσεις εκμεταλλεύθηκαν και τους κληρικούς...

Εδώ άλλωστε εκδηλώνεται, αλλά και διακρίνεται η καθοριστική Διαφορά της αρχαίας Ελληνικής θρησκείας, από τον Χριστιανισμό.

Για τον Τροφώνιο της Λειβαδιάς, κάποιο κείμενο έχει ιδιαίτερη αξία.

“ Περιμένουν (οι Χριστιανοί) να δούν τον θεό με τα ίδια τους τα μάτια, και με τα αυτιά του σώματός τους ν’ ακούσουν τη φωνή του, και με τα χέρια να τον ψαύσουν. Αν αναζητούν τον θεό με τέτοιο τρόπο, τότε θα πρέπει να πάνε στα Ιερά του Τροφώνιου ή του Αμφιάραου, ή του Μόψου – εκεί να δείς θεούς με όψη ανθρώπινη, και μάλιστα να συνδιαλέγονται αληθινά και όχι ψεύτικα. Και θα τους δείς ανά πάσα στιγμή να μιλούν στους ενδιαφερομένους, και όχι να εμφανίζονται φευγαλέα μια φορά, σαν τον άλλον που τους εξαπάτησε...”

(Κέλσ. Αληθής Λόγος κ.Ζ)

Ήταν η χρήση όπως προειπώθηκε, και όπως στην συνέχεια θα πιστοποιηθεί, των Ζωντανών Φυσικών Στοιχείων, που αναδεικνυαν και επιβεβαίωναν την αεί παρουσία του ζωντανού θεού σε τέτοιους τόπους. Ορίστε, γιατί αυτοί οι Τόποι περιγράφονται από τον Θαλή, και τον Αριστοτέλη, ως **πλήρεις θεού και θειότητας.**

Στο απόσπασμα παρατηρείται ένα εγγενές σημείο αναφοράς μεταξύ των δύο θεοτήτων, που εδώ μια όμοια δραστηριότητα ενδιαφέρει, καθώς κρίνεται τόσο στη μορφή του Δρώμενου, όσο και στην όμοια σύνοδο στοιχείων που καταγράφονται σε διάφορο γεωγραφικό στίγμα.

Και όσον αφορά την όμοια ομάδα στοιχείων, υποστήριξης του Δρώμενου, αυτή ήδη παρατέθηκε. Εκτός ίσως από την διευκρίνιση ότι ο Πανάγιος Τάφος, όπου Επαναλαμβάνεται και εορτάζεται η Ανάσταση του σύγχρονου θεού, παλαιότερα ήταν Σπήλαιο λατρείας του Αδωνι. Σ' αυτόν λοιπόν τον Τάφο, ένας επώνυμος θεός, επιχειρεί μια καίρια Κατάβαση, όπου φέρεται ότι κατανικά τον Θάνατο, χαρίζοντας μια συνεχόμενη Ζωή σε κάθε πιστό της Νέας Θρησκείας.

(Νεκρώνεται και Ανασταίνεται Ένας, χαρίζοντας Ανάσταση σε Όλους.

Οι ατομικές μύθσεις, καταργούνται.

Ένας θεός υποβάλλεται στο Πάθος, και κατά την επακόλουθη Ανάστασή του ευεργετείται όλη η ανθρώπινη Κοινότητα. Η μόνη υπο-χρέωση της Κοινότητας, είναι, η μύηση στη Νέα Θρησκεία.)

Ακριβώς εδώ εντοπίζεται και η ουσιαστική διαφορά από το επιτελούμενο στην Λειβαδιά δρώμενο. Την θρυλική Κατάβαση στο άδυτο του Τροφώνιου. Η διαφορά λοιπόν παρατηρείται στο γεγονός ότι στο Τροφώνιο, η μύηση είναι ατομική. Ο μυσούμενος εδώ επιτυγχάνει μια ατομική Αναγέννηση. Στα Ιεροσόλυμα ο νέος θεός επαγγέλεται μιαν ολοκληρωτική Ανάσταση.

Κάποιος σύγχρονος Στοχαστής, θα αναγνώριζε στο προκείμενο, ένα είδος μοιραίας για τον άνθρωπο κατάληξης. Μιας μοιραίας για τον χθεσινό Ευδαίμονα Άνθρωπο ζοφερής και θλιβερής Κατάληξης. Ενός κυριολεκτικού θρησκευτικού ξεπεσμού, που είναι Επιταγή του φαινόμενου

Πόλις. Γι αυτό και ονομάστηκε Μοιραία Κατάληξη. Γι αυτό και οι απαρχές αυτής της μοιραίας Κατάληξης θα πρέπει να αναζητηθούν πίσω ακόμη και από την κλασσική περίοδο.

Ήδη την εποχή του Περικλή, χρηματιζόμενοι γιατροί και φιλάργυροι ιερείς, βρίσκονταν σε ημερήσια διάταξη. Ο θρησκευόμενος άνθρωπος, από την κλασσική κίολας εποχή, χρησιμοποιεί μια θρησκεία, και μια λατρευτική πρακτική, που είναι εν πολλοίς ανίσχυρη και αναποτελεσματική. Ακριβώς γιατί χρησιμοποιεί Σύμβολα. Όλα έως σήμερα είναι συμβολικά. Από τον ζωντανό θεό, μέχρι τον συμβολικό ναό, όπου μέσα φέρεται ότι ναίει, ότι ανανεώνεται ο θεός.

Ο ζών θεός, και ο επίσης ζωντανός ερινεός απουσιάζουν. Το ομοίωμα του συμβολικού θεού, που κάποτε ήταν φτειαγμένο από το ξύλο του Ιερού Δέντρου πάνω στον Βωμό, τώρα έχει αντικατασταθεί από ευτελές ανενεργό υποκατάστατο.

Το παλαιότερο ξόανο ήταν όντως φορτισμένο με ενέργεια.

Για να γίνει αντιληπτή η δυσθεώρητη διαφορά, παρατίθεται ένα φθέγμα που αποτελεί επιστέγασμα και καταστάλαγμα της αρχαίας Ελληνικής Θρησκευτικής Σκέψης και Σοφίας.

“ ο θεός ζών αιίδιον άριστον.” (Αριστλ. Μλ 7,1072, b 29), και ενώ διευκρινίζεται ως **“ζών νοητόν”** (Αριστλ. τε. 16,1335, b 7) είναι αυτός που δέχεται θυσίες αιματηρές και αναίμακτες.

Όμως, επειδή τα όσα προηγήθηκαν, είναι απόψεις ερασιτεχνικές, οι οποίες στερρούνται οποιασδήποτε επίσημης, γνωστικής αξίας του αντικειμένου, ας αλλάξουμε κλίμα, και ας γνωρίσουμε ανυπέβλητους Επιστήμονες, στην άρθρωση λόγου, που καταθέτουν σχετικά με το Τροφώνιο. Ας μάθουμε επι τέλους από επιφανείς Πανεπιστημιακούς, πώς και με ποιόν τρόπο, **“ στο μαντείο του Τροφώνιου, οι ιερείς εξαπατούσαν τους επισκέπτες και τους τρώμαζαν.”**

Υπάρχουν απτυχίωτοι με στοιχεία,όπως και πτυχιούχοι αστοιχείωτοι.

**Μια ξεχωριστή συνάντηση φιλοδοξεί να έχει
αυτές τις μέρες στο Βιέτναμ,ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας
πέραν της πολιτικής ηγεσίας της χώρας,επιθυμία
του Κάρολου Παπούλια είναι να δει τον υπέργυρο στρατηγό
Νγκουγιέν Γκιάπ,τον άνθρωπο που τσάκισε
δύο αυτοκρατορίες,τη γαλλική το 1954,
και τους Αμερικανούς στην συνέχεια.
Ο ζωντανός θρύλος ηλικίας σήμερα 96 ετών,
δεν είχε σπουδάσει την τέχνη του πολέμου.
Ήταν καθηγητής Ιστορίας.**

Εφημ. 'ΕΘΝΟΣ' 12-10-08

**Ο Απάτσι Τζερώνυμο,ο περίφημος Ινδιάνος Αρχηγός,μετά το τέλος του
πολέμου,δίδαξε πολεμική τέχνη στην Στρατιωτική Ακαδημία των ΗΠΑ.**

AMERIKAN HERITAGE

Κάτι, ανάδρομο όμως, και αφύσικο, από πλευράς,υψηλόβαθμων μάλιστα επιστημόνων,
παρατηρείται σήμερα στις διάφορες αναφορές που σχετίζονται με το Μαντείο του Τροφώνιου.
Τέσσερις επιφανείς Πανεπιστημιακοί καθηγητές,οι οποίοι έχουν ασχοληθεί τα τελευταία χρόνια με
την Λειβαδιά και το αρχαίο μαντείο της,διατυπώνουν απόψεις που προκαλούν τουλάχιστον απορία.

Οι απίστευτες εκτιμήσεις ενός από τους τέσσερις, του κ. Pierre Bonnechere, καθηγητού,
διευθυντού του Κέντρου Κλασικών Σπουδών Πανεπιστημίου Μοντρεάλ, σχολιάστηκαν ήδη στο
πρώτο Σημείωμα. Πρέπει ωστόσο να τονιστεί ότι,ο τίτλος και τα όποιαδήποτε πτυχία δεν
περιποιούν τιμή στον κ. καθηγητή να ισχυρίζεται ούτε λίγο ούτε πολύ,πως

‘η Λειβαδιά δεν μπορεί να υπερηφανευθεί για κάποιον τάφο του Τροφώνιου.’

Και μάλιστα η θέση αυτή να προβάλλεται ως επίσημη άποψη του Πανεπιστημίου του Καίμπριτζ.
‘‘Αλλ’ όποιος έχει, έστω και επιφανειακά ασχοληθεί με το Τροφώνειο,γνωρίζει ότι το μαντείο,ήταν
και ο τάφος του ήρωα, το μνήμα, (τούτον έγνωσαν είναι τόν τόπον τού μνήματος.) ένα μνημείο
του Τροφώνιου. (Σχολ.Λουκιαν.1,191,2. Σχολ.Αριστφν.Νεφ.503-6. κ.α.)

Το ίδιο άλλωστε συνέβαινε και στα λοιπά μαντεία.Σε όλα υπήρχε τάφος. Διαφορετικά,ένας
χρησμός ήταν αδύνατον να δοθεί.Ο τάφος του Θνήσκοντος Θεού,ή του επώνυμου ήρωα,είναι το
ενδιαίτημα όπου διαμένει με μια διπλή οντότητα. Εκπροσωπεί τους ζωντανούς στον Άδη,ενώ
συγχρόνως είναι και αντιπρόσωπος των νεκρών στην ανθρώπινη κοινότητα. Έτσι μόνον είναι
δυνατό να λειτουργήσει ένα χρηστήριο.Το όποιοδήποτε χρηστήριο.

Διαφορετικά και κατά κανόνα,οι απλοί ιερείς θα έπρεπε να εξαπατούν την όντως καταναγκαστική σε ιερότητα,αρχαία Ελληνική θρησκευτική συνείδηση.”
Εδώ ο Γαλλοκαναδός καθηγητής παρουσιάζει αναγνωστικό έλλειμμα,και επιστημονική έκπτωση.

*Οι νικημένοι του πολέμου
παραδίδουν τα ξίφη στους νικητές.*

Κάποιος άλλος,Πανεπιστημιακός,ο σπουδαιότερος ίσως από τους τέσσερις, ο Walter Burkert, πολυγραφότατος σε θέματα της αρχαίας Ελληνικής θρησκείας,καθηγητής του Πανεπιστημίου της Ζυρίχης,στο ογκοδέστατο έργο του,“ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ,”Εκδόσεις Μ.Καρδαμίτσα 1993,έχει τις εξής σχετικές απόψεις.

“ οι ιεροί τόποι πρέπει να δηλώνονται με σαφήνεια,αλλά φυσικές ιδιότητες είναι μάλλον ακατάλληλες γι’ αυτόν τον σκοπό.Σπήλαια και κοιλώματα παίζουν περιθωριακό μάλλον ρόλο. Το άγριο,πλούσιο σε πηγές,βραχώδες φαράγγι στην Λειβαδιά δάνεισε ορισμένα στοιχεία στην χθόνια λατρεία του Τροφώνιου.” Ο.α.σελ.194

“Βεβαίως η λατρεία δεν ήταν κάποια απήχηση της εμπειρίας του τοπίου.” Σελ.193.

Η τελευταία φράση σηματοδοτεί και το μεγάλο υπόλοιπο άγνοιας γύρω από την αρχαία Ελληνική Θρησκεία. Στο προκείμενο εντοπίζεται μια καθοριστική αυτοαναίρεση,και όχι ένα απλό λάθος. Μια τέτοια άποψη ισοδυναμεί με ομολογία και κατάθεση κενού γνώσεως όλης της Αρχαίας Ελληνικής Θρησκείας. Σφάλμα εξόχως σοβαρό,για καθηγητή Ιστορίας των Θρησκειών. Αυτό,γιατί στην πραγματικότητα συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο.

Η λατρεία ήταν αποκλειστικά η απήχηση της εμπειρίας του τοπίου.

Πουθενά στην αρχαία Ελλάδα δεν Επαναλαμβάναν μια ίδια Τελετουργία,μια ίδια Ακολουθία,ένα ίδιο Δρώμενο.Ο κάθε τόπος είχε και το δικό του Ιερό Τυπικό.

Η ιδιαιτερότητα των στοιχείων του κάθε Τόπου εκμαίευε, γεννούσε το κάθε Δρώμενο. Ο ειδικός αέρας,το ειδικό νερό,το ειδικό χρώμα,ακόμη και η ειδική φωτιά του κάθε επώνυμου Ιερού Τόπου,είχαν μια μοναδικότητα.

Στο άδυτο,του Τροφώνιου,το δρώμενο ήταν αποκλειστική παραγωγή από άβιο πυρίτιο και έμβιο αίμα κριού.

Τα αποκλειστικά στοιχεία, του Ιερού του Τροφωνίου που παρατέθηκαν προηγουμένως, δεν συναντώνται σε κανέναν Ελληνικό Χώρο, από τον Μαραθώνα, έως την Κόνιτσα, ή το Σιδηρόκαστρο. Όμως δεν είναι το μοναδικό παράδειγμα. Ως επιβεβαιωτικό της ιδιαιτερότητας του κάθε τόπου, βαρύνουσα αξία έχει το ακόλουθο. Ο αέρας των Δελφών σύμφωνα με τον Πλούταρχο κοσμείται από την ιδιοσυστασία του. Το ίδιο συμβαίνει και με την Δωδώνη.

Σύμφωνα μάλιστα, με μελέτη που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό "Περισκόπιο της Επιστήμης," μια ίδια ποιότητα καταγράφηκε μόνον στην Σουηδία, από ολόκληρη την Ευρώπη. Το νερό με τις αντιθετικές ιδιότητες της Λήθης – Μνημοσύνης, πήγαζε παραγωγικά, μόνον στην Λειβαδιά. Κισσός υπήρχε και πλησιέστερα στην Αθήνα, όμως οι εξ Αττικής μαινάδες σύμφωνα με τον Ευριπίδη, **σείουν τον μεγαλύτερο Βάκχειο Βότρυ, στην δικόρυφη πλάκα των Δελφών.**

Ο Οδυσσεύς στέλνεται στη Ακρη του Ωκεανού για να διανοίξει έναν πηγούσιο, ενός πήχυ βόθρο, και να επιτελέσει μίαν αιματηρή θυσία, Ψυχαγωγίας, Ανάκλησης δηλ. ψυχών από τον Άδη. Γιατί στην άκρη του Ωκεανού; Ένας βόθρος θα μπορούσε να ανοιχτεί όπουδήποτε. Αλλά ένας βόθρος στο όπουδήποτε, θα ήταν ανίσχυρος στην παραγωγή Θρησκευτικού Έργου.... Σ' έναν τέτοιο βόθρο, θα χυνόταν αίμα για το τίποτα....

Ορίστε γιατί στην Θρησκευολογία τονίζεται ότι ο κάθε Ιερός Τόπος, δεν ιδρύεται, δεν ανακαλύπτεται καν από τον άνθρωπο, αλλά αποκαλύπτεται σ' αυτόν, εξ αιτίας των εξαιρετικών εκεί φαινομένων. Το κάθε Θρησκευτικό Κέντρο είναι φορτισμένο από τις λογής επιμερισμένες Επιφάνειες, Ισχυροφάνειες, Ιεροφάνειες, και τέλος Θεοφάνειες που συμβάλλουν στην προέλευση και εκδήλωση εκείνου που είναι γνωστό αργότερα, ως Θρησκευτικό Συναίσθημα.

(Ακόμη και σήμερα είναι δυνατόν, να καταγραφούν διαφορετικές εντυπώσεις, και συγκινήσεις μεταξύ ενός Κοσμικού, και ενός Ιερού Χώρου. Μια απλή είσοδος στον σύγχρονο ναό, παρά το ότι είναι υποκατάστατο και Σύμβολο της άλλοτε φυσικής ενδιάιτησης, (νέωσης-νεώς-ναός) που έχαιρε κάποτε ο θεός, επιβεβαιώνει αυτήν την διαφορά. Και βέβαια μια απλή είσοδος, όχι αποκλειστικά στον συμβολικό σήμερα ναό. Και σε άλλους χώρους είναι δυνατόν να παρατηρηθεί κατάνυξη, και εξωκοσμική συμπεριφορά. Οι Θεοφανειακοί Τόποι διαιωνίζονται πάντοτε αναλλοίωτοι.

Πολλά χριστιανικά μοναστήρια, και εξωκκλήσια, αρκετά ως κατάλοιπα αρχαιότερων χώρων λατρείας, με την κληρονομική παρουσία των τεσσάρων στοιχείων, διατηρούν την εξαιρετική ταυτότητα του διαχρονικού Ιερού Χώρου.

Μ' αυτές τις προ'υ'ποθέσεις ένα είδος αντίθεσης, είναι διακριτό, στις αστικές εκκλησίες-Σύμβολα. Οι αστικές εκκλησίες ιδρύονται σήμερα με κριτήρια αποκλειστικώς δημογραφικά.

Μάλιστα, το τελευταίο αμάρτημα των εκκλησιαστικών Ταγών, είναι ότι κατάργησαν από τους ναούς, το νερό. Ένα από τα τέσσερα κοσμογονικά Στοιχεία, απαραίτητο για την τέλεση της κάθε Ιερής Ακολουθίας. Αλλ' έτσι η παραγωγή θρησκευτικού έργου, αποβαίνει ημιτελής.

Ο Αριστοτέλης δεν πρέπει να παραβλέπεται. **"οὐδὲν κολοβὸν προσφέρομεν πρὸς τοὺς θεοὺς."**)

***“Η επιστήμη,περί των καθόλου έστιν υπόληψις
και των εξ ανάγκης όντων.”*** Αριστλ.

***[Ο ορισμός σημαίνει ότι όσοι Επιστήμονες
όποιασδήποτε επιστήμης, κομπορρημονούν,
γίνονται θλιβεροί.Το πολυδιαγνωστικό τους συνοψίζεται
απλά σε μιάν υπό-ληψη εκ του καθόλου.
Ούτε κάν το ήμισυ.]***

Ένας τρίτος πανεπιστημιακός ο Πολυχρόνης Κ.Ενεπεκίδης,ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου της Βιέννης,αναφερόμενος στην περιγραφή του περιηγητή Hettner,την σχετική με το μαντείο του Τροφώνιου, τελειώνει ως εξής.

“στη σπηλιά του Τροφώνιου...σ’ αυτό το μαντείο,ποιά υπνωτικά και φρικιαστικά ακόμη μέσα χρησιμοποιούσαν οι ιερείς και οι ιέρειες (!),για να ανάψουν (!),την εύπιστη φαντασία των μεμνημένων,και να προκαλέσουν τον εκστασιασμό τους.”

Σύμφωνα με τον καθηγητή κ. Ενεπεκίδη,τα μαντεία που καθόριζαν τις τύχες ολόκληρων κρατών,πόλεων,αποικιών,που τα συμβουλευόνταν σε καταστάσεις φυσικών καταστροφών,πριν από κάθε μάχη ή πόλεμο,που οδηγούσαν βασιλείς και στρατηγούς να θυσιάστουν,οι ίδιοι ή τα παιδιά τους,ήταν ένα έργο απάτης διεφθαρμένων ιερέων.Αυτή ήταν λοιπόν η περίφημη αρχαία Ελληνική θρησκεία,των ποιητών,των φιλοσόφων,των ιστορικών,και όλων των επιφανών που γέννησε αυτή η χώρα ; Ο Πλάτωνας και ο Αριστοτέλης έχουν διαφορετική άποψη. Το Ιερό του Τροφώνιου,επισκέφτηκαν επιφανείς προσωπικότητες. Εκεί μυήθηκαν οι Μακεδόνες βασιλείς,από τον Αμύντα και τον πολύ Φίλιππο,έως τον Αντίοχο τον Δ/ τον Επιφανή. Ο Επαμεινώνδας πήρε από εκεί χρησμό, που τελικά,οδήγησε στην ηγεμονία της Ελλάδας. Άραγε τι είδους ιερείς ήταν αυτοί που τρόμαζαν τέτοιους ανθρώπους,ώστε να υπάρχει κίνδυνος να χάσουν το γέλιο τους για όλη τους τη ζωή; Οι αρχαίοι ιερείς σε τίποτα δεν διέφεραν από τους σημερινούς.Ακόμη και στην ιερατική Στολή Σε όλα βεβαίως τα μαντεία,αλλά ειδικότερα στο Τροφώνειο,συνέβαιναν τελείως διαφορετικά πράγματα.Θα τα γνωρίσουμε στην συνέχεια.

Ο Ηράκλειτος έλεγε ότι η Σίβυλλα επί “***χίλια χρόνια,φθεγγομένη άκαλλώπιστα,άγέλαστα και άμύριστα έξικνείται τή φωνή διά τόν θεόν.”***

Συναντήθηκε ήδη, ο Κλήμης να συνομολογεί το δικό του όμοιο φθέγμα.”***οι χρησμοί τα εις την θεοσέβειαν ημίν εναργέστατα προτείνοντες,θεμελιούσι την αλήθειαν.”***

Βεβαίως δεν γίνεται να μην επανακάμψει ο δικός μας Πλούταρχος.”***Όταν η Πρόνοια των θεών εγκατέλειψε τους Έλληνες,πήρε ως αποσκευές τα χρηστήρια.”***

Ο τέταρτος καθηγητής,κ.Νικ.Παπαχατζής,του οποίου μάλιστα η εργασία ‘ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ,’ βραβεύθηκε από την Ακαδημία Αθηνών,σχολιάζοντας την Λειβαδιά του Πausanias,σημειώνει πολλά παράδοξα. **Επιγραμματικά, ελέγχεται εφ’ όλης της ύλης.** Απορρίπτει την θέση του μαντείου στον λόφο ‘Προφήτης Ηλίας,’ με το αιτιολογικό ότι απέχει μισή ώρα από τις πηγές. Ωστόσο ο Περιηγητής αναφέρει σαφώς την θέση,πάνω σε κάποιο όρος. Περισσότερο όμως επιβαρυντικός στο προκείμενο είναι ο λόγος του Απολλώνιου του Τυανέα. Ο περιβόητος μύστης εμφαντικά δηλώνει ότι κατά την επίσκεψή του στο άδυτο, περπάτησε. Περπάτησε πολύ.Αλλοιώς εκείνο το βαρύ, **“εις Τροφώνιου εβάδισεν,”** δεν θα είχε λόγο ιδιαίτερης αναφοράς.Τί σημαίνει άραγε **“στον Τροφώνιου βάδισε;”** Τι άλλο,από το δεδομένο ότι μετά το λουτρό στην Έρκυνα,ο δρόμος μέχρι το Χρηστήριο πάνω στο όρος, ήταν μακρύς; Άλλωστε και στην περίπτωση της Επιδάουρου εντοπίζεται ένα ίδιο φαινόμενο. Το μεν Ασκληπιείο βρίσκεται στην κοιλάδα,ο δε τάφος του τοπικού ήρωα Μαλεάτα,πάνω στο όρος,που επίσης απέχει μισή ώρα από το Ασκληπιείο,και συμπτωματικά ονομάζεται κι εκείνος ‘Προφήτης Ηλίας.’ (και η Κατάβαση του σύγχρονου θεού,περιέχει το γνωστό Στάδιο της Πορείας προς το Όρος.)

Διατυπώνει την άποψη ότι: *“το δάπεδο (του ναού του Διός) στρωμένο με ογκώδεις πορόλιθους,- ενώ ο στυλοβάτης και ο τοιχοβάτης του σηκού,έγιναν με εκλεκτό ασβεστόλιθο,λατομημένο επί τόπου. Τα σωζόμενα κατάλοιπα αποτελούν μάρτυρες μιάς ακόρεστης φιλοδοξίας των Λεβαδέων να χτίσουν έναν εξαιρετικά μεγάλο ναό,σε τόσο μεγάλη απόσταση από την Πόλη..”*

Η αλήθεια είναι ότι ο πορόλιθος έφτασε από πολύ μακριά,ίσως από την Κόρινθο,ενώ ο ‘εκλεκτός ασβεστόλιθος’ ήρθε στην κορυφή του λόφου από πολύ χαμηλά, όπου υπάρχει σύμφωνα με την Επιγραφή (I.G.VII,3073) **“η σκληρή Λεβαδεική πέτρα.”** Στην κορυφή,αλλά και σε όλη την έκταση που εκτείνεται ο λόφος,δεν υπάρχει ασβεστόλιθος. Το κόστος μεταφοράς ήταν τεράστιο για **“επαρχιακή αρχιτεκτονική.”** Τηρουμένων των αναλογιών,είχε την ίδια ακριβώς επίπονη εργασία,που καταβλήθηκε κατά την μεταφορά των δομικών μελών του Παρθενώνα,έστω από τους πρόποδες της Ακρόπολης.

Το λάθος όμως για να γίνει αντιληπτό,αναγνωρίζεται στον ισχυρισμό: **“λατομημένο επί τόπου,”** που κυριολεκτικά ακούγεται τόσο άστοχο,όσο θα ήταν και ο ισχυρισμός,ότι οι Αθηναίοι, λατόμησαν τα μάρμαρα του Παρθενώνα,επί τόπου,πάνω στην Ακρόπολη.

Η δεύτερη αστοχία,πάνω στο ίδιο Σχόλιο,έχει ως εξής: Τον υπερμεγέθη ναό του Διός Βασιλέως στην Λειβαδιά, ίδρυσε ο γνωστός Αντίοχος Δ΄ ο Επιφανής,και ήταν ‘εκ κατασκευής’ ημιτελής. Το γιατί θα διαπιστωθεί αργότερα,κατά την ερμηνεία του Δρώμενου. Αλλά η δαπανηρότατη κατασκευή,θα έπρεπε να έχει εμβάλλει την ιδέα,ότι **“τόσο μακριά από την Πόλη,”** δεν ναοδομεί κάποιος τόσο τεράστιο ναό,για να χρησιμοποιηθεί περίπου ως σημερινό ξωκκλήσι.

Ο τεράστιος ναός,με την μοναδική επωνυμία του **Διός Βασιλέως**,και την αποκλειστική στον ηπειρωτικό Ελληνικό χώρο,ύπαρξη Αψίδας, υπονοεί ήδη την υφέρπουσα Βασιλική Μύηση,στο Θρησκευτικό Κέντρο της Λειβαδιάς,στο οποίο οι Μακεδόνες βασιλείς,από τον παππού του Μεγ.Αλέξανδρου, είχαν ισχυρή παρουσία και δράση.Είναι ευκαιρία να τονιστεί ότι μ’ αυτήν την προ’υ’πόθεση,**ο ναός ασφαλώς εντασσόταν άμεσα στο Τυπικό του Ιερού.**

Λάβαινε μέρος στην χρησιμοδοσία.Ήταν αναπόσπαστο τμήμα της Ακολουθίας.

Αυτό πολύ απλά σημαίνει ότι,ο χρηστηριαζόμενος,έτσι ή αλλιώς ανέβαινε πάνω στον λόφο. Στον ‘πολύ μακριά’ για μερικούς λόφο.....

Απαράδεκτο όμως λάθος,για πανεπιστημιακό,όπως ο καθ.Παπαχατζής, και η ομάδα εργασίας του,καταγράφεται κατά την αναπαράσταση του καθ' αυτό μαντείου-αδύτου-χρηστηρίου. Χωρίς καμία προσωπική άποψη,αντιγράφεται και αναπαράγεται ένα Σχέδιο,φιλοτεχνημένο τον 19^ο αιώνα,το οποίο είναι έργο δύο Γερμανών Περιηγητών. Σε όσους έχουν ασχοληθεί με το Τροφώνειο,είναι γνωστό,επειδή μεταφέρεται και προτείνεται από πολλούς παράγοντες. Από τα τουριστικά φυλλάδια του Δήμου Λειβαδιτών,έως τα 'επιστημονικά' Περιοδικά, των Αρχαιολογικών Δελτίων. Απεικονίζει 'το μαντείο σε κάθετη τομή.' Ο αντίλογος συνοψίζεται στα εξής: Η αναφερόμενη από τον Περιηγητή,**στενή και ελαφρά σκάλα**,δεν μπορεί να είχε δεκατέσσερα σκαλοπάτια,για ένα ύψος υπολογίσιμο σε μόλις δύο μέτρα περίπου,γιατί σε μια τέτοια περίπτωση,δεν θα υπήρχε χώρος να πατήσει κάποιος.!!!

(Είχε,ή πρέπει να είχε,σύμφωνα με τις σκάλες Καταβάσεως,Αναβάσεως οι οποίες στο προκείμενο αγνοούνται,μόλις επτά σημαδιακά σκαλοπάτια.Το πρώτο ήταν από μολύβι,και αντιστοιχούσε στον ουρανό του πλανήτη Κρόνου,το δεύτερο από κασσίτερο στην Αφροδίτη,το τρίτο από ορείχαλκο στον Δία,το τέταρτο από σίδηρο στον Ερμή,το πέμπτο από κράμμα μετάλλων στον Άρη,το έκτο από ασήμι στην Σελήνη,και το έβδομο από χρυσάφι στον Ήλιο.(Ωριγ.κ.Κέλσ.6,22)
Η σκάλα ήταν, με βεβαιότητα μεταλλική,γι' αυτό άλλωστε περιγράφεται ως στενή και ελαφρά.)

Άλλο λάθος επισημαίνεται στην Περίφραξη.Με δεδομένη την μαρτυρία του Απολλώνιου Τυανέα, ότι για να επιτύχει την αυθαίρετη είσοδο στο άντρο,ουσιαστικά δηλ.μια διάρρηξη του χώρου, αναγκάστηκε να ξεριζώσει τέσσερις οβελίσκους,αυτή η Περίφραξη,που σχεδιάστηκε και ως τρόπαιο μεταφέρεται,δεν μπορεί να είχε τους οβελίσκους τα κολωνάκια του πλέγματος σε τόσο αραιή απόσταση. Έτσι εισχωρεί κάποιος άνετα,και ανάμεσα,και περνώντας από πάνω,αφού το ύψος σχεδιάστηκε πολύ χαμηλό.
Κάτι επίσης απαράδεκτο για θρυλούμενο Μαντείο,Τάφο, Χρηστήριο,και κυρίως πρώην ενδιάιτημα,"**Τροφώνιος ποιήσας κατωρυχήν οίκισιν διετέλει,**"είναι η απερίσκεπτη έκθεση του εσωτερικού χώρου στην βροχή.!!!

Τραγελαφική εικόνα παρουσιάζει και η αναπαράσταση της περίφημης Οπής,που αναφέρεται από τον Πausανία.Έχει τοποθετηθεί στο πλά'ι' μεταξύ του δαπέδου και του οικοδομήματος,απ' όπου μάλιστα φαίνεται άνθρωπος σε αφύσικη σωματική θέση,έτοιμος να περάσει κάπου.
Στο κείμενο τέτοια φιλολογική μαρτυρία δεν υπάρχει Διατυπώνεται με ζωντανό τρόπο είναι αλήθεια,μια δίνη ποταμού και ένα βίαιο καταβύθισμα,αλλά αυτό για όσους μπορούν να αναγνώσουν με ηρεμία το κείμενο είναι υποθετικό.Είναι ένα παράδειγμα Παραδίδεται με έναν υποθετικό λόγο.Με μια λεγόμενη δυνητική ευκτική έγκλιση.

ἀποκρύψειεν ἄν 'μια δίνη ενός ποταμού **θα ήταν δυνατόν** να αποκρύψει κάποιον....'

Και όχι βέβαια ότι τον αποκρύβει στ' αλήθεια....

Με σαφήνεια περιγράφεται ότι η Οπή είναι πλάτους μόλις δύο σπιθαμών.

Και το σπουδαιότερο,ότι μπορεί να χωρέσει μόνον την άκρη των ποδιών.

Τώρα,πώς γίνεται από δύο σπιθαμών άνοιγμα μια δίνη ποταμού κυριολεκτικά να ρουφήξει έναν άνθρωπο,και στην συνέχεια πώς γίνεται αυτός να επανεμφανίζεται με τα πόδια μπροστά,είναι κάτι ανάμεσα στο εξωφρενικό και ανήκουστο....Θα ήταν τραγικό,αν δεν ήταν γελοίο.ή το αντίστροφο.
(Μάλλον πρέπει να έχεις πτυχίο για να το καταλάβεις.)

Εκείνο πάντως που έχει την βαρύτερη σημασία στο προκείμενο είναι η σαφέστατη κατάθεση εύστοχου λόγου και από τον Pausanias,και από τον Ευριπίδη.Ο πρώτος μεταχειρίζεται το ρήμα **αναστρέφω**,και δεύτερος το **ενστρέφω**.Και τα δύο δεν μιλάνε για πηγαιμό και Επιστροφή, αλλά για είδος αναστροφής και συστροφής μέσα στην αβαθή αύλακα που έφεραν σε φώς οι ανασκαφές από την πρώτη κιόλας ημέρα.

Σήμερα οι τροχαίες πινακίδες τουλάχιστον,δείχνουν εμφανέστατα,τι σημαίνει Αναστροφή.!!!

Υπάρχει ένας ακόμη καθηγητής.Ένας πέμπτος καθηγητής.Ο καθ' ύλην και αρμοδιότητα διορισμένος από το Υπουργείο Πολιτισμού,Έφορος Αρχαιοτήτων Βοιωτίας. Όμως επειδή,τόσο οι απόψεις του,όσο και τα έργα και ημέρες της Θ' Εφορείας .Προϊστορικών.και Κλασικών .Αρχαιοτήτων . για την αρχαιολογική έρευνα, και το πολιτιστικό παρόν της Λειβαδιάς,είναι πολύ σοβαρές,θα σχολιαστούν εδώ στο τέλος της σειράς για το Τροφώνειο.

* Προσεκτική ανάγνωση του κειμένου δείχνει ότι, ο Πausanias δεν πραγματοποίησε Κατάβαση στο άντρο.Το εγχείρημα της Κατάβασης ήταν ένα αληθινό Πάθος.Πολύ λίγοι φέρεται ότι το είχαν κατορθώσει Με το σχήμα λόγου **“άλλους τε ειδών και αυτός τω Τροφονίω χρησάμενος,** και κάπου αλλού **είρηται μοι,** δηλ.μου τα διηγήθηκαν” πληροφορεί,ότι έκανε μια απλή χρήση. Στο Τροφώνειο συνέβαιναν διάφορες δραστηριότητες.Πολλές άγνωστες **φοιτήσεις.** Μία τουλάχιστον μαρτυρία του Πολύαινου αναφέρει ονειρομαντεία.Στο Ιερό του Τροφώνιου μπορούσε κάποιος να σπουδάσει εκτός των άλλων, Μετεωρολογία,Ιατρική,ακόμη και Διαιτητική,αφού πολλές Επιγραφές αναφέρονται σε όσπρια,λαχανικά,κρέατα ακόμη και ψάρια...

Στάθης Βαλλάς
vallas.stathis@gmail.com